

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ, Έτος Α'. Φυλ. ΙΑ'.

ΑΒΡΑΜΙΟΣ ΟΜΗΡΟΛΗΣ

ΗΤΟΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ

ΥΠΟ ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΙΕΩΣ.

Ἀβράμιος ὁ Ὀμηρόλης ἐγεννήθη ἐν Ἀνδρονικίῳ (α) κατὰ τὸ 1800 ἀκριβῶς ἐκ πατρὸς Γεωργίου Ἀβραάμ Ὀμηρόλου (Ὀμουρλόγλου=Πολυχρονιάδου) τιμίου ἐμπόρου καὶ μητρὸς Λίκατερίνης, γυναικὸς σώφρονος καὶ συνετῆς. Ἐτι ἐν παισὶ διατελῶν διεκρίνετο ὁ μικρὸς Ἀβραάμ ἐπὶ σεμνότητι καὶ πραότητι οὐδέποτε, ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῆς κώμης παῖδες, ὁραθεῖς ἀτακτῶν ἢ ἀσχημονῶν. Ἐτι ἐξ ἐκείνης τῆς ἡλικίας διέπρεπε καὶ διέφερε τῶν ὁμηλίκων καὶ ἐν τῷ Παιδαγωγείῳ καὶ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ σχολείῳ δι'

(2) Κώμη τερπνοτάτη ἐν τῇ ὑπέρει τοῦ Ἀργαίου τὸ Ἀνδρονίκιον, Ἐνδριλίκ μὲν πρὸ τοῦ ἀοιδίου ἀνδρὸς καλουμένη, ὑπ' αὐτοῦ δ' ἐξελληνισθεῖσα καὶ Ἀνδρονίκιον μετονομασθεῖσα, ἥτε ἐκκλησίαν ἔχουσα τιμωμένην ἐπ' ὀνόμασι τῶν καλλιῶν μαρτύρων Πρέβου, Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου (β' ὥρολόγ. μέγ. Ὀκτωβρίου 12). Περιέχει δὲ οἰκίαι Ἑλληνικάς περὶ τὰς 600 καὶ κατοίκους μᾶλλον φιλοπλοῦτους ἢ φιλομούτους ἐμπορευομένους ἐν Σμύρνῃ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς μικρᾶς Ἀσίας ἔχει δὲ νῦν, χάρις εἰς τὸ φιλόμουσον καὶ ἐλευθέριον τῶν κυμινοπριστῶν πλουσίων τέκνων τῆς, ὀνόματα μόνον νηπιαγωγείου, Παιδαγωγείου, Παρθεναγωγείου καὶ Ἑλληνικοῦ Σχολείου.

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. ΙΑ')

ἀγγινοίας καταπληκτικῆς καὶ ἐπιμελείας ἀόκνου. Ἑπταετῆς ἐκμαθὼν τὰ κοινὰ λεγόμενα γράμματα ἐδιδάχθη ἔπειτα παρὰ τινι δυστρόπῳ καὶ μηδὲν ἐπισταμένῳ Δωροθέῳ Βαραχτσιώτῃ ἀρχὰς τῆς Ἑλλ. γλώσσης καὶ Γραμματικῆς πολλάκις παραπονούμενος τῷ φιλομούσῳ πατρὶ διὰ τὴν κακὴν καὶ ἀνεπαρκῆ τροφήν, ἣν παρὰ τοῦ πενιχροῦ διδασκάλου ἐλάμβανε. Διὸ καὶ ὁ φιλόστοργος πατὴρ εἰς οὐδὲν λογισάμενος τὰ τῆς συζύγου δάκρυα ἀπορρασίξει νὰ συμπαραλάβῃ τὸν μόλις δωδεκαετῇ φιλομαθέστατον υἱὸν εἰς τὴν κλεινὴν Σμύρνην, ἔνθα πολλάκις εἶχεν ἀκούσει τὴν φήμην τῶν ἀδελφῶν Οἰκονόμων καὶ τοῦ Μ. Κούμα. Ἡλήρης χαρᾶς καὶ χρηστῶν ἐλπίδων ὁ χρηστὸς παῖς ὑπὸ τῶν μητρικῶν εὐχῶν συνωδευμένος ἀφίκετο εἰς Σμύρνην καὶ κεῖ εὐρὼν ἦν ἐπόθει ἀκένωτον πνευματικὴν πηγὴν ἐδρόσισε καὶ ἐπότισε τὴν διψαλέαν ψυχὴν του ἐν τῷ εὐανθεῖ λειμῶνι τῶν ἀειμνήστων ἐκείνων ἀνδρῶν. Συμμαθητὴν ἔχων ἐφίμιλλον τὸν συγκωμήτην καὶ ἀχώριστον φίλον του Ἰωάννην Σεραρεῖμ (α) ἐπεσπάσαντο ἑκάτερος ἐν βραχεὶ τῶν τε σεβαστῶν Καθηγητῶν τὴν εὐνοίαν καὶ τῶν φύσει φιλοσκωμόνων τῆς Σμύρνης παίδων τὸν σεβασμὸν οἱ πρὸ ὀλίγων μηνῶν διὰ τὴν ἄγνοιαν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν γλώσσης ἐμπαιζόμενοι καὶ χλευαζόμενοι ξενόγλωσσοι Ἀνδρονικεῖς καὶ μετ' ὀλίγα ἔτη κατέστησαν ἀμφότεροί σέμνωμα τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς καὶ καύχημα τῶν σοφῶν διδασκάλων. Οὐδέποτε οὐδ' ἐν ταύτῃ τῇ ἐξακούστῳ Σχολῇ ὁ παιδογέρων Ἀβραὰμ οὔτε ἐπ' ἀμελείᾳ καὶ ὀλιγωρίᾳ ἐπεπλήχθη οὔτ' ἐπ' ἀταξία ἐκολάσθη ὑπὸ τῶν διδασκάλων, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς μερικαῖς καὶ ἐν ταῖς δημοσίαις ἐξετάσεσιν ἦν τύπος καὶ ὑπογραμμὸς μαθητοῦ ἀξίου τοῦ ὀνόματος, ὥς πολλάκις ἤκουσα ἐν Ἀθήναις παρὰ τε τοῦ συμμαθητοῦ αὐτοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ Ν. Χορτάκη καὶ παρ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου Κ. Οἰκονόμου μετὰ συγκινήσεως πάντοτε ἀναπολοῦντος τοῦνομα τοῦ ἐπιστηθίου μαθητοῦ καὶ ἐκθειάζοντος τὰ τε φυσικὰ καὶ τὰ ἐπίκτητα προτερήματα τοῦ κορυφαίου, ὥς ἔλεγε, τῶν ἑαυτοῦ ὁμιλητῶν. Περαιώσας δ' εὐτυχῶς τὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων τοῦ φιλολογικοῦ Γυμνασίου ἐπανῆλθεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ποθοῦσης μητρὸς κατὰ τὸ 1819, συγκεκροτημένος ἐν τε τῇ φιλολογίᾳ καὶ ταῖς ἐπιστήμασι. Μετὰ ὀκτὰμηνον δ' ἄνεσιν ἐν τῇ πατρίδι, ἔνθα μικρὸν πρὸ αὐτοῦ νοστήσας εἶχε διορισθῇ διδάσκαλος ὁ συμμαθητὴς του Ἰωάννης, νεώτατος ἀποθανὼν ἔπειτα ἐν Φερτεκίῳ (*) τοῦ Ἰκονίου, προσεκλήθη καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν εἰς τὸ ἐν Καισαρείᾳ ὑπὸ τοῦ μάκαρος Γερμανοῦ συνεστημένον Κεντρικὸν σχολεῖον· ἀλλὰ μετ' ὀλίγους μῆνας καὶ αὐτὸς βαρυνθεὶς τὸ ταπεινὸν ἔργον τοῦ διδάσκειν παιδάκια ξενόγλωσσα καὶ σχεδὸν ἀναλφάβητα καὶ ὑπὸ τῶν Καισαρέων παροτρυνόμενος, ἵν' ἀναλώμασιν αὐτῶν εἰς Εὐρώπην μεταβὰς καὶ τὴν ἱατρικὴν ἐκμαθὼν ἀνακάμψῃ δημόσιος τῆς Καππαδοκίας ἱατρός, παραιτεῖται τῆς θέσεώς του καὶ γηθόσυνος ἀνακάμπει

(α) Τὸν ἐπικληθέντα Αἴσωπον διὰ τὴν ὀξύνειαν, πατέρα δὲ τοῦ ταῦτα ψελλίζοντος.

(*) Εὐρὴ ἀπέχουσα τῆς Νίγδης 3½ τῆς ὥρας περίπου ἐν τῇ Τυανίτιδι γῶρῃ, κατοικουμένη ὑπὸ ὀθωμανῶν καὶ Χριστιανῶν ὁρθοδόξων ὁμιλούντων μισοεχθρῶς τὴν Ἑλληνικὴν. Σημ. Σ. Ι. Κ.

εἰς τὴν πεφιλημένην αὐτῷ Σμύρνην καὶ μετὰ παλλούσης καρδίας περιμένει τὴν πλήρωσιν τῶν δοθεισῶν αὐτῷ ὑπὸ τῶν Καισαρέων ἐπαγγελιῶν. Ἄλλ' ἐν τούτῳ ἐκρήγνυται ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις καὶ οἱ τάλανες Καισαρεῖς ὑπὸ τυραννίσκου τινὸς Ἀκ-πιγικ-ογλοῦ καταδυναστευόμενοι ἐπελάθοντο τῶν συμπεφωνημένων καὶ οὐδ' ἀπάντησιν ἠδυνήθησαν νὰ δώσωσιν εἰς τὰ ἱκετικά αὐτοῦ γράμματα. Οὕτω λοιπὸν τῶν χρυσῶν ὀνείρων αἴφνης διαλυθέντων, διέμεινεν ἐν Σμύρνῃ ὑπὸ τοῦ πατρὸς συντηρούμενος καὶ εἰς τὴν σκουδὴν τῆς Ὀθωμανικῆς καὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν ψυχὴν τε καὶ σῶμα ἀφιερῶσας. Τῷ δὲ 1827 συσχετισθεὶς μετὰ τινος Ἀγγλαμερικανοῦ Νάθαν Γρούτλεη, παρ' οὗ καὶ εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς Ἀγγλικῆς ἐβοηθήθη, ἐγκατέλιπε τὸ δεύτερον τὴν Σμύρνην καὶ ἐπαλινόστησεν εἰς τὴν γενέτειραν μετὰ τοῦ ἐκ Φιλαδελφείας τῆς Ἀμερικῆς σοφοῦ ἐκείνου ἀνδρὸς προθέμενος νὰ περιηγηθῇ σὺν αὐτῷ τὴν τε Καππαδοκίαν καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάσσαν Ἀσίαν· ἐνδοὺς δὲ εἰς τὰς θερμὰς τῶν γηραιῶν γονέων παρακλήσεις καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων τὰς προτροπὰς ἐμνηστεύθη μὲν νεάνιδά τινα ἐξ εὐγενοῦς καὶ πλουσίου οἴκου, ὅτε δὲ ὁ ἀπαίδευτος τῆς μνηστῆς πατὴρ μεταμελεθεὶς μετ' ὀλίγον ἐπὶ τῇ ψευδεῖ ὑποθέσει ὅτι ὁ φίλος τοῦ Ἀγγλαμερικανοῦ ἠδύνατο ἅμα νυμφευθεὶς νὰ συμπαραλάβῃ τὴν σύζυγον εἰς Ἀμερικὴν ἐπέστρεψεν αὐτῷ τὸν ἀρραβῶνα, ἐσκίρτησεν ὁ νέος Ἀβραάμ ὥς ἐπὶ εὐτυχίᾳ· ἀπροσδοκῆται τῷ ἀκούσματι τούτῳ· διότι τὸν ἐλαφρὸν τοῦ γάμου ζυγὸν μέγα ἐθεώρει πρόσκομμα τῶν μεγάλων βουλῶν καὶ σχεδίων του. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ σοφὸς Νάθαν πεζὸς ἀναβὰς τὰ χιονοσκετῇ τοῦ Ἀργαίου ὕψη ἔπεσε θῦμα τῆς ἐπιστήμης ὑπὸ πλευρίτιδος ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ, θρηνήσας καὶ πενθήσας τὸν ἄνδρα ὥς γνήσιον ἀδελφόν καὶ μὲ τύμβον μαρμαρίνον καὶ τριπλοῦν ἐν τρισὶ γλώσσαις ἐπιτύμβιον (ὅπερ ὁμῶς ἡ ἀπειροκαλία τῶν τῆς κώμης ἀγυιοπαίδων πάμπαν ἐξίτηλον ἐποίησε) τὴν μνήμην τιμήσας τοῦ προσφιλεστάτου ἐταίρου, ἐπειδὴ ἔνθεν μὲν ἡ αἵτησίς του ν' ἀποδώσῃ τὰ τροφεῖα τῇ ἐνεγκούσῃ ἐπὶ μισθῷ ἐνιαυσίῳ 2000 γροσίων δὲν εἶχε γίνει παραδεκτὴ ὑπὸ τῶν τότε ἀφιλοκάλων πατριωτῶν Ἡσαία τινὶ τετραδίτῃ ἀρχουμένων εὐθηνότατα διδάσκοντι, ἔνθεν δὲ ἡ τότε Διοίκησις περὶ τῆς περιουσίας τοῦ θανόντος φίλου του πολυπραγμονοῦσα ἐμέλλε νὰ κακομεταχειρισθῇ τὸν ἄνδρα, ἀποχαιρετήσας ὑπὸ νύκτα τοὺς περιλύπους γονεῖς μετέβη εἰς Βυζάντιον ἀσφαλῶς κἀκεῖθεν εἰς τὴν ποτεινὴν αὐτῷ Σμύρνην. Αὐτοῦ δὲ κατ' ἐπίμονον τοῦ ἐν Βαϊντερίῳ ἐμπορευομένου πατρὸς αἵτησιν ἄκων καὶ ἀπροθύμως ἤρξατο μὲν ἐμπορεύεσθαι τὴν τοῦ βάμβακος ἐμπορίαν, ἀλλ', ὥς εἶκός, μικρὸν εὐδοκίμησεν ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ ὁ βιαίως σχεδὸν ἀποχωρισθεὶς τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ Ἀβραάμ. Αὐτὸς ὁ μακαρίτης ἔπειτα μετὰ τοῦ συνήθους αὐτῷ ἡδίστου μειδιάματος ἐδιηγείτο τὸ νόστιμον τότε ἀνέκδοτον. Ὑπερτιμηθέντος αἴφνης ἐν τῇ ἀγορᾷ τοῦ βάμβακος, ὁ Ἑβραῖος μεσίτης εὐαγγελισάμενος προέτρεπεν αὐτὸν νὰ πωλήσῃ ἣν κατεῖχε σημαντικὴν αὐτοῦ ποσότητα· μὴ θελήσας ὁμῶς κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ν' ἀφήσῃ ὃν μετὰ χερσὶν ἔφερε προφίλῃ του Ὅμηρον διέταξε τὸν μεσίτην νὰ ἐπανεέλθῃ πρὸς τὸ δειλινόν· ἐπανελθόντα δὲ κατὰ τὴν ὠρισμένην ὥραν

τὸν μεσίτην μ' εὐαγγέλια μείζονος ὑψώσεως τῆς τιμῆς τὸν ἀπέπεμψε πάλιν μετὰ τὸ «ἐς αὐρίον τὰ τοῦ ἐμπορίου». Ἄλλ' ἡ αὐρίον ἐξημέρωσε μετὰ μεγάλην τοῦ βάμβακος ὑποτίμησιν καὶ ὁ ἀκούσιος ἐμπορὸς μας ἀπώλεσεν ὅλην σχεδὸν τὴν μικρὰν ἀφορμὴν του κατὰ τὸ 1829. Τότε οἱ φιλόμουσοι Σμυρναῖοι, οἵτινες μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἀειμνήστων διδασκάλων Οἰκονόμου καὶ Κούμα μάτην εἶχαν φιλοτιμηθῆ νὰ πληρώσωσι τὸ ἐκείνων κενόν, ἀπέβλεψαν ὁμοθυμαδὸν πρὸς τὸν ἀτυχήσαντα ἔμπορον, ὃν αἱ μετὰ τῶν προξένων τῆς Ἀγγλίας, Ρωσσίας, Γαλλίας καὶ Ὁλλανδίας καὶ ἄλλων ἐπισήμων προσώπων σχέσεις καὶ συναναστροφαὶ εἶχαν ἤδη καταστήσει πασίγνωστον. Προσεκλήθη λοιπὸν κοινῇ φωνῇ διευθυντῆς τοῦ φιλολογικοῦ Γυμνασίου, ὃ οὐκ εἰς μακρὰν ὁ ἀνυπόκριτος ζῆλος, αἱ ποικίλαι καὶ βάσιμοι γνώσεις, ἡ περίνοια καὶ ἡ ἀπαραδειγμάτιστος ἐπιμονὴ του ἐκ τοῦ χάους τῆς ἀναρχίας καὶ ἀταξίας εἰς τάξιν μετέστησαν τὰς τῶν ἀοιδίμων διδασκάλων του ἡμέρας ἀνακαλεσάμενα. Μάρτυς τῶν πενταετῶν ἀγώνων του σύμπασα ἡ καλὴ Σμύρνη μετὰ τοσαῦτα ἔτη εὐσεβάστως προφέρουσα τὸ ὄνομα καὶ εὐγνωμόνως εὐλογοῦσα καὶ τιμῶσα τὴν μνήμην αὐτοῦ. Μάρτυρες τῶν πνευματικῶν ἀθλῶν του οἱ πολυάριθμοι λόγιοι τῆς Σμύρνης, οἱ ἀδελφοὶ Λαμπίσαι, ὁ Ι. Σκυλίτσης, Βενέδικτος ὁ Βυζάντιος ἐπὶ πολλὰ ἔτη διδάξας ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ Σχολῇ καὶ εὐδοκίμως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις κηρύξας καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οὓς πνευματικῶς ἀνεγέννησε, κατέχοντες ἅπαντες ἐντίμους διδασκαλικὰς ἑδρας καὶ ἐμπορικὰς θέσεις. Μαρτυροῦσι τοὺς ἀτρύτους αὐτοῦ πόνους τὰ πολυάριθμα τῆς Σμύρνης ἐκπαιδευτήρια ἀμφοτέρων τῶν φύλων τὰ μὲν τὴν ἀρχὴν, τὰ δὲ τὴν βελτίωσιν των ὀφείλοντα εἰς τὴν σπουδὴν καὶ τὰς προτροπὰς αὐτοῦ. Φρίττει τις ἀναλογιζόμενος, πῶς εἷς μόνος ἀνὴρ, ὡς ἄλλος Ἀτλας, ἠδύνατο νὰ φέρῃ βάρη ὑπὸ δύο καὶ τριῶν μόλις δυνάμενα βαστάζεσθαι. Καὶ ταῦτα πάντα τὰ πολυειδῆ καθήκοντα ἀόκνως καὶ, ὅσον ἀνθρώπῳ ἀνυστόν, ἀνελλιπῶς ἐξεπλήρου ὁ ἀδαμάντιος καὶ ὀλιγαρχέστατος ἀνὴρ ἐπὶ τῷ εὐτελεστάτῳ μισθῷ 4000 γροσίων κατ' ἀρχάς, ἐξ δὲ ἡ ὀκτῶ χιλιάδων ἔπειτα ἐνιαυσίως! Λιτώτατος περὶ τε τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν διαίταν ἐν τῇ Σμυρναϊκῇ κοινωνίᾳ ὁ Σωκρατικὸς διδασκαλὸς ἐκίνει συνεχῶς τῶν μὲν μὴ εἰδότεων αὐτόν τὸν γέλωτα, τῶν δ' ἐκ τοῦ σύνεγγυς γνωσκόντων τὸ σέβας καὶ τὸν θαυμασμόν ἐπισταμένων ὅτι ἡ τιάρᾳ (σαρίκι) ἐκείνη καὶ ὁ τετριμμένος τρίβων ὑπέκρυπτε καὶ περιέσκεπε μεγαλοφυΐαν ὀλίγου δεῖν Ἀριστοτελικὴν καὶ πάσας ὁμοῦ τὰς Χριστιανικὰς ἀρετάς. Ὁ ἐν Ἀθήναις πενύστατος ἐν τῇ ἡβῃ καὶ ὑπ' αὐτοῦ συντηρηθεὶς Κ. Χρῆστος Ν. Φιλαδελφεὺς καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οὓς ἐκ κοπρίας ἀναστήσας ἐμόρφωσεν ἠθικῶς καὶ ἐκόσμησε διανοητικῶς, μάρτυρές εἰσιν ὅτι πολὺ ἐλάσσων τῶν ὄντων γράφομεν ὀκνοῦντες μὴ τῇ ἱερᾷ ἐκείνῃ καὶ σοφῇ ψυχῇ δυσταρεστήσωμεν, τῇ ἀποστραφείσῃ μὲν πάντοτε τὴν τοῦ κόσμου δόξαν, τὴν εὐαγγελικὴν δὲ ἀσπασαμένην ταπείνωσιν. Συνελόντι δὲ, ἅπας ὁ ἐν Σμύρνῃ δημόσιος βίος του εἶνε σειρά ἀγαθοεργιῶν ἀλληλένδετος, ὧν αἱ πλείους διαλανθάνουσαι τὸν ἐλάχιστον ἐν τοῖς μαθηταῖς του ἐμὲ κηρύττονται ὑπὸ τῶν ἐν Σμύρνῃ καὶ Βυζαντίῳ καὶ Ἀθήνῃσι καὶ

ἀλλαχοῦ ἐπιζώντων πολυαρίθμων φίλων αὐτοῦ καὶ μαθητῶν. Τούτου πρωτοβουλία εἰσῆχθη εἰς Σμύρνην τὸ πρῶτον τυπογραφεῖον, ἐν ᾧ ἤρξατο νὰ ἐκδίδῃ δις τοῦ μηνὸς τὴν φιλολογικὴν ἡμερίδα Μνημοσύνην, τὴν πρώτην, ἃν δὲν λανθάνωμαι, Ἑλληνικὴν ἐν Τουρκίᾳ, εἰς τὴν σύνταξιν αὐτῆς ἀφιερῶν ὁ ἀκάματος ἀνὴρ τὰς ὀλίγας τῆς ἀνέσεως στιγμὰς. Ἐκ τῶν αὐτῶν πιεστηρίων, ἐκτὸς μικρῶν τινῶν διδακτικῶν βιβλιαρίων ἀνωνύμως τετυπωμένων εἰς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν τῆς Σμύρνης σχολείων, ἐφάνη τῷ 1834 τὸ γνωστὸν Δοκίμιον Ἐπιστολικῶν Κανόνων προσπεφωνημένον τῷ τότε ὀκτωκαιδεκτέτῃ Ὀθωνι βασιλεῖ τῆς Ἑλλάδος, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἡξιώθη τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ ἐπινεύσεως, ὅτε κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐπισκεφθεὶς τὴν Σμύρνην ἐπεθύμησε κατὰ σύστασιν τῶν Προξένων νὰ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ τὸν Καππαδόκην Ἀβράμιον ἤδη. Ἡ προσλαλιά, ἣν ὁ τιμωρὸς Καισαρεὺς ἀπήγγειλεν ἐνώπιον τοῦ νεαροῦ βασιλέως κατεκλήλησεν αὐτὸν καὶ ἐξῆλθε τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς θαυμάζων τὴν ὑπὸ πενιχρῶ τρίβωνι κρυπτομένην τοῦ ἀνδρὸς ποικίλην παιδείαν. Ἀπειρον φέρων ἐν τῇ ψυχῇ τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς σοφοὺς διδασκάλους τοῦ Μ. Κούμαν καὶ Κ. Οἰκονόμον, ἐπιθυμῶν δ' ἀφ' ἐτέρου τὴν ἐφικτὴν τῆς Σχολῆς βελτίωσιν ἐπεισε τοὺς Σμυρναίους νὰ προσκαλέσωσι τὸν ἐν Τεργέστη τότε διατρίβοντα ἀοίδιμον Κούμαν (α) καὶ αὐτὸς διὰ γραμμάτων ἐξορκίζων τὸν ποτε διδάσκαλον νὰ δεχθῇ τὴν γενομένην αὐτῷ ἐντιμον πρόσκλησιν. Ἀλλὰ τοῦτον μὲν τὸν πόθον τοῦ μάκαρος ἐματαίωσεν ἡ ἀνεξιχνίαστος τοῦ ὑψίστου βουλή καλέσασα τὸν Κούμαν εἰς τὰς οὐρανίους σκηνὰς ἑτοιμον ὄντα νὰ μεταβῇ εἰς Σμύρνην· ὁ δὲ ἀκούραστος ἀνὴρ ἐν ᾧ ἀνενδότως κατεγίνετο νὰ μορφώσῃ τὴν Σμυρναϊκὴν νεολαίαν καὶ ὑπὸ τῶν ἀλλογενῶν ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος, τὸ ἐν Βυζαντίῳ σύστημα τῶν ὁμογενῶν μεγαλεμπόρων ὁμόψηφον ἔχων καὶ τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει σοφώτατον Πατριάρχην Κωνσταντίνον τὸν ἀπὸ Σιναίου δι' ἐντίμων γραμμάτων προσεκάλεσαν αὐτὸν διευθυντὴν τοῦ ἐν Χάλκης ἀρτισυστάτου καὶ μετὰ τὸν θάνατον Ἀντωνίου τοῦ Βιθυνοῦ σχεδὸν διαλυθέντος ἐμπορικοῦ φροντιστηρίου. Πεισθεὶς εἰς τὰς προτροπὰς μάλιστα τοῦ γεραροῦ Πατριάρχου ἀποχαιρετᾷ περίλυπος (β) τὴν περίλυπον Σμύρνην καὶ κατὰ γῆν ἀπάρας, μεταβαίνει διὰ Προύσης εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἀσμενοὶ ὑποδεξάμενοι οἱ φιλόμουσοι Ἐμποροὶ, προεξάρχοντος τοῦ μακαρίτου Ἀβραάμ Κεσίσογλου Καισαρέως, ἐγκαταστήνουσιν αὐτὸν τῷ 1834 εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον, ὅπερ τελευτήσαντος, ὡς εἴρηται, τοῦ μακαρίτου Ἀντωνίου τοῦ πρώτου αὐτοῦ Διευθυντοῦ, εἶχε καταντήσῃ ἀληθῆς Χαλάνης πύργος, χάος ἄτακτον καὶ ἀκατασκεύαστον, ὀλίγας ἀριθμοῦν δεκάδας μαθητῶν καὶ τούτων διὰ τε τὴν ἀναρχίαν καὶ τὸ ἀπόκεντρον τοῦ φροντιστηρίου ἐν τελείᾳ ἠθικῇ παραλυσίᾳ. Ἀλλ' ὁ δραστήριος ἀνὴρ τὴν ἀταξίαν εἰς τάξιν ἤγαγε τοὺς μὲν πάντη ἀναγώγους καὶ δι-

(α) Ἐπὶ τὸν πρόλογον τῆς διὰ τὰ σχολεῖα τῆς Σμύρνης συνταχθείσης Γραμματικῆς τοῦ.

(β) Ἰδ. τὸν πρόλογον τοῦ Δοκιμίου, ἐνθα πολλὰ καὶ καλὰ τὰ ὑπάρχοντα παραινέει καὶ ὑποτίθεται τοῖς φίλοις Σμυρναίοις.

ορθώσεως ἀνεπιδέκτους ἀποβαλὼν ἐκ τῆς Σχολῆς, τοὺς δ' ἄλλους σωφρονίσας καὶ εἰς πειθαρχίαν ἀνακαλέσας παραινέσεις καὶ διδασκαλίαις. Οὕτω δὲ ἀπελαθείσης πάσης κακοηθείας καὶ Κανονισμοῦ συνταχθέντος ὑπὸ τοῦ μακαρίτου καταλλήλου τοῖς καιροῖς, οὐκ εἰς μακρὰν ἢ φήμη τοῦ ὀνόματός του πληθὺν εἴλκυσε μαθητῶν τοσαύτην, ὥστε ὁ ἀριθμὸς των ὑπερέβη πολλάκις τοὺς 120. Μόνον συμβοηθὸν ἔχων ὁ δαιμόνιος νοῦς Στέφανόν τινα Λαιφάκην Ἀνδρίον, μαθητὴν τῆς Ξηροκρήνης, εὐνοούμενον τοῦ μακαρίτου Ι. Ψυχάρη, ἐπύρκει εἰς τοσαῦτα μαθήματα φιλολογικὰ, μαθηματικά, φυσικὰ, θρησκευτικὰ τε καὶ φιλοσοφικά. Ἡ ἰσχυρὰ μνήμη του ἦ πολλάκις ἐκπλήττουσα τοὺς ὁμιλητὰς ὀλίγην ἀνάγκην εἶχε μελέτης. Ὁ ἐν ταῖς συναναστροφαῖς βραχυλόγος καὶ συνεσταλμένος ἀνὴρ ἐγένετο εἰς τὰς παραδόσεις του ῥήτωρ εὐφραδέστατος καὶ διδακτικώτατος πληροφορῶν καὶ τοὺς δυσνουςτάτους τῶν μαθητῶν. Ἀφ' οὗ ἐξήγει εἰς τὰς δύο ἀνωτάτας κλάσεις τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς κλασικοὺς τῶν πεζῶν, μετέβαινεν εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ἀρχαρίων καὶ ὡς πατὴρ φιλόστοργος ἐχειραγῶγει τὰ παιδάρια ἐκεῖνα εἰς τὰ πρόθυρα τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Ὅσάκις ἡρμήνευεν ἐκ μὲν τῶν ποιητῶν τὸν Ὅμηρον, οὗ τὴν Ἰλιάδα μάλιστα ἀνευ ὑπερβολῆς ἠδύνατο ἀποστοματίζειν ὅλον, ἐκ δὲ τῶν πεζῶν τὸν Δημοσθένην, σπινθῆρες ἐνθουσιασμοῦ ἀνέλαμπον ἐκ τῶν γαλανῶν ὁμμάτων του καὶ συγκίνησις κατεῖχεν αὐτόν τε καὶ τοὺς μαθητὰς ἅπαντας. Τὸ εὐρύτατον καὶ πιστὸν μνημονικόν του ἔλυσεν εὐχερέστατα καὶ προχειρότατα τὰ δυσκολώτατα τῆς Γεωμετρίας καὶ τῆς Ἀλγέβρας προβλήματα, ὧν ὁ ἀκάματος ἀνὴρ εἶχε συντάξει ἐγχειρίδια μεθοδικώτατα ἐκ Γαλλικῶν καὶ Ἀγγλικῶν πηγῶν ἡρανισμένα, παρὰ πολλοῖς τῶν μαθητῶν ἐν χειρογράφοις (α) σωζόμενα. Ὅλίγας τῆς νυκτὸς ὥρας (4 ἢ 5) διδούς ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς τὰς λοιπὰς κατεγίνετο εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Ἀστρονομίας, ἧς ἦν ἐραστὴς μέχρις ἐνθουσιασμοῦ, μετέφραζε, συνέγραφε καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἀφοφητεῖ ἐξερχόμενος τοῦ κοιτῶνος περιήρχετο καὶ ἐπεσκέπτετο τὰ τῶν μαθητῶν δωμάτια, οἵτινες τότε, μὴ ὑπαρχόντων συγκοιμητηρίων, ἀνὰ τρεῖς καὶ τέσσαρας συνώκουν καὶ συναικοιμῶντο εἰς ἰδιαιτέρους κοιτῶνας, ὡς μήτηρ φιλόστοργος περισκέπων τοὺς μικροὺς μαθητὰς καὶ ἐπιτηρῶν τὴν ἠθικὴν τῶν μεγαλειτέρων διαγωγὴν, οὓς ἅπαντας ἐθεώρει γνήσια τέκνα του ὁ ἄγαμος βιοῦς ἀνὴρ. Ἡ σπανία πειθὼ αὐτοῦ ὑπεχρέωσε τοὺς τότε ἑφόρους νὰ δαπανήσωσι περὶ τὰς 30,000 γροσίων εἰς προμήθευσιν πειραμάτων καὶ ὀργάνων τῆς τε Φυσικῆς καὶ τῆς Ἀστρονομίας, ἅτινα μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ εἰς ἀδεξιόους περιπεσόντα χεῖρας ἐφθάρησαν κατὰ μέγα μέρος. Ἰκανὰ τέτραδα τῆς χειρογράφου Φυσικῆς του συντεταγμένης κατὰ τὸν Γάλλον Βιῶτον (Biot) σώζονται παρ' ἐμοὶ γεγραμμένα τῇ ἀκουράστῳ αὐτοῦ δεξιᾷ. Πρὸς εὐχερεστέραν τῶν προγονικῶν συγγραμμάτων κατάληψιν μετέφρασεν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ Ἀρχαιολογίαν ἑναγχος, ἃν δὲν λανθάνωμαι, ἐν Σμύρνῃ τυπωθεῖσαν ἐκ χειρογράφου πωληθέντος ὑπὸ τοῦ ἀμαθοῦς καὶ πάντῃ ἀνομοίου

(α) Τὰ ἐμὰ ἀπολέσθησαν δυστυχῶς, ληστευθέντων ἐν τῷ νόστῳ τῶν κιβωτίων μου.

ἀδελφοῦ του Ἰορδάνου ἐξ ἀποπληξίας ἐν Σμύρνη ἀποθανόντος. Τοὺς ἀτρυ-
τους δὲ τούτους πόνους ὑφίστατο ἡ ἰσχυρὰ κρᾶσις του ἐπὶ ἐτησίῳ μισθῷ
ἐκκαίδεκα χιλ. γροσίων. Πολλὰκις δὲ κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς ἤναγκά-
ζετο νὰ καταβαίνειν εἰς Βυζάντιον ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Σχολῆς, νῦν μὲν ἵνα
κατευνάσῃ ἐρίδας μεταξὺ τῶν ἐφόρων ἀναφυσίσας καὶ τὴν ὑπαρξιν ἀπει-
λούσας αὐτῆς, νῦν δὲ πρὸς ἀνεύρεσιν πόρων χρηματικῶν καὶ βελτίωσιν τῆς
οἰκονομικῆς καταστάσεώς της, μὴ ἐξαρχοῦντων τῶν διδάκτρων μόνων τῶν
ἀπὸ τοῦ μαθητὰς τελουμένων, ἅτινα ἦσαν τότε 2,500 γροσ. Διὰ τῆς
ἡδίστης συμπεριφορᾶς καὶ τῶν προτροπῶν αὐτοῦ ἐφιλοτιμήσαντο ὁ μὲν
τότε Ἱεροσολύμων Μακαριώτατος Ἀθανάσιος νὰ καταβάλλῃ ἐτησίως 30,000
γροσίων συντηρῶν 12 ὑποτρόφους μαθητὰς, ὁ δὲ ἀοίδιμος Συναίου Κων-
σταντῖος 15 χιλιάδας ὑπὲρ ἐξ ἀπόρων μαθητῶν. Ἀλλ' ἐμελλόν οἱ πεν-
ταετεῖς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀγῶνες νὰ καταβάλλωσι τέλος πάντων τὸν πολύ-
τλαντα ἄνδρα. Ἀφ' οὗ κατὰ τὸ 1839 Σεπτεμβρίου φθίνοντος μὲ κοινήν
τῶν ἀπείρων ἀκροατῶν καὶ θεατῶν εὐχαρίστησιν ἔδωκε τὰς τελευταίας δημοσίους
ἐξετάσεις ὑπὸ πάντων θαυμαζόμενος καὶ κροτούμενος, τῇ ἀποφράδι ἡμέρᾳ Α'.
Ὀκτωβρίου προσεβλήθη ὑπὸ δεινῆς ἐγκεφαλίτιδος· μὴ ἐπιτρέψαντος δὲ κατ'
αἶσαν κακὴν τοῦ καιροῦ μήτε αὐτὸς νὰ μετακομισθῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν
μήτ' ἐκεῖθεν νὰ προσκληθῇ ἱατρός ἐπιστήμων (διότι τότε ἀτμόπλοια δὲν
ἐταξίδευον εἰς τὰς νήσους τῆς Προποντίδος), ἀπωλέσθη ὁ πολύτιμος χρό-
νος καὶ κατέκειτο λοιπὸν τὸ τῆς ἀμέτρου φιλοτιμίας θῦμα Ἀβράμιος ὁ
Ὁμηρόλης νῦν μὲν ἐν παραφροσύνῃ προβλήματα λύων γεωμετρικὰ καὶ
στίχοις Ὁμήρου καὶ τῶν τραγικῶν ἀποστοματίζων, νῦν δὲ ἐν καρωτικῇ
καταστάσει μόνον ἱατρὸν ἔχων οἰνόφλυγὰ τινα ἀγύρτην παρατυχόντα ἐν
Χάλκῃ κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας. Μόλις τὴν ς'. ἢ ζ'. τῆς νόσου ἡμέραν ἔ-
φθασεν ἐκ Βυζαντίου Ἀγγελος οὐρανόπεμπτος ὁ μακαρίτης ἱατρός Κλά-
δος, συνήθης αὐτοῦ καὶ φίλος ἐκ Σμύρνης. Νυχθήμερον ὅλον συνδακρύων
μὲ τοὺς ὀλοφυρομένους μαθητὰς ὁ φιλάνθρωπος ἱατρός ἠγωνίσθη παντὶ
σθένει· ἰδὼν δὲ τὴν φλεγμονὴν προβαίνουσαν καὶ τὸ κακὸν κορυφούμενον
ἀπεφάσισε νὰ τὸν καταβιδάσῃ εἰς Βυζάντιον. Φορηδὸν μετακομισθεὶς εἰς
τὴν παραλίαν ἐπεβιδάσθη εἰς πλοιάριον Χαλκινὸν καὶ ἐν καρωτικῇ κατα-
στάσει ἐφέρθη εἰς τὴν παλαιὰν ἐν Γαλατᾷ οἰκίαν τοῦ φιλομούσου Ἐφό-
ρου Ζ. Ζαχάρωφ, ἐνθα τῶν ἐμπειροτάτων ἱατρῶν εἰς συμβούλιον προσκλη-
θέντων, πᾶς λίθος ἐκινήθη, ἵνα σωθῇ ἡ πλείστου ἀξία ἐκείνη ζωὴ· ἀλλὰ
κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος καὶ τὰ πολυάριθμα ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ ἄλ-
λων τοῦ σώματος μερῶν ἐκδόρια καὶ τὰ πολυειδῆ φάρμακα καὶ τοὺς ἀγῶνας
τριῶν ὁμοῦ ἐπισκεπτομένων αὐτὸν ἱατρῶν ἐνίκησε καὶ ἐματαίωσεν ἡ δει-
νὴ νόσος καὶ τῇ πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς κατέλιπεν ἡ σο-
φὴ τοῦ μεγαλοφυοῦς ἀνδρός ψυχὴ τὸ πολυπαθὲς αὐτῆς σκῆνος. Ἀφοῦ
δὲ ἐν τῇ κατὰ Γαλατᾶν ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, τριῶν παρόντων Ἀρχιε-
ρέων καὶ παντὸς τοῦ ἐμπορικοῦ συστήματος μετὰ τῶν πενθηροροούντων
μαθητῶν τοῦ ἐψάλλη ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἀπὸ τοὺς λυγμοὺς καὶ θρή-
νους διακοπτομένη τῶν ὀρφανῶν του καὶ ἐξεφωνήθη ὑπὸ τοῦ Συνάδων Βενια-

μὴν ὁ ἐπικήδειος λόγος, μετεκομίσθη τὸ λείψανον αὐτοῦ εἰς τὸ προσφιλέστατον φροντιστήριόν του συνοδευόμενον ἀπὸ πολυπληθῆ πλοιάρια πληθὺν ἄπειρον φέροντα πάσης ἡλικίας καὶ ψαλείσης τὸ δεύτερον τῆς συνήθους ἀκολουθίας ἐν τῷ ἀρχαίῳ ἐκείνῳ ναῷ τῆς Θεοτόκου, ἐν ᾧ πεντατίαν ὅλην ἤλειψε καὶ ἐγύμναζεν εἰς τὴν εὐσέβειαν τὰ φίλτατα πνευματικὰ τέχνα του, ἐτάφη μεταξὺ τῶν δύο ἐκκλησιῶν τῆς ἱερᾶς Μονῆς, ὅπου νῦν ὁράται ὁ εἰς μνήμην αὐτοῦ ὑπὸ τῶν εὐγνωμόνων Ἐφόρων ἀνεγερθεὶς μαρμάρινος τύμβος, δύο φέρων ἐπιτύμβια, τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ Ν. Ι. Ψυχάρει συντεθημένον, κομψὸν μὲν κατ' ἐννοίαν, ἀμετρον δέ, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ διαδεξαμένου αὐτὸν Δ. Μάγνητος (α). Καὶ τελευτήσας δὲ οὐκ ἐπαύσατο ὁ ἀοιδίμος εὐεργετῶν τὴν Σχολήν, ὑπὲρ ἧς ζῶν προσήνεγκεν ἑαυτὸν ὀλοκαύτωμα τῷ Πατρὶ τῶν φώτων οὐδὲ τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος συμπληρώσας τῆς ἡλικίας. 30,000 γροσίων εἰς μετρητὰ ἐν τῷ κιβωτίῳ του καὶ ὑπὲρ τὰς 20 χιλιάδας ἐκ τῶν καθυστερούντων αὐτοῦ μισθῶν κρατήσαντες οἱ τότε ἔφοροι κατεσκεύασαν ἐκ τούτων τὰς ἐν τῷ κάτω πατώματι παραδόσεις εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν κληρονόμων του πλαστήν τινα διαθήκην ἀντιτάξαντες. Ὡστε ἂν ἐν τῷ σιδηρῷ τούτῳ αἰῶνι ἡ εὐγνωμοσύνη ᾗ μία τῶν ἀνθρωπίνων ἀρετῶν, ὧφειλον, νομίζω, οἱ κατὰ καιρὸν Ἐφοροι, τοῦ μεγίστου τῆς Σχολῆς εὐεργέτου τὴν μνήμην τιμῶντες, ἕως ὑπάρχει ἡ εὐαγῆς ἐκείνη Σχολή, νὰ ἐκπαιδεύωσιν ἕνα γοῦν ὑπότροφον μαθητὴν ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ μακαρίου ἀνδρός. Τὴν ἀρχετὰ πλουσίαν καὶ πολύγλωσσον Βιβλιοθήκην του διεμερίσαντο ὡς ἔτυχεν οἱ τρεῖς ἀμαθεῖς κληρονόμοι του ἀπολεσθέντων οὕτω πολλῶν τε ἀξιολόγων πονημάτων αὐτοῦ καὶ ἄλλων ἀναγκαίων ἐγγράφων, ἐν οἷς ἐφέροντο καὶ πολλὰ τῶν σοφῶν διδασκάλων του ἐπιστολαὶ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀοιδίου Ἀ. Κοραῆ τὴν γνωστὴν φέρουσαι ὑπογραφὴν (Ο. Ο.=ὄν οἶδας) γεγραμμέναι ἅπασαι εἰς Σμύρνην πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. Περὶ δὲ τῆς ἐν Χάλκῃ πενταετοῦς σχολαρχίας τοῦ ἀνδρός συμβουλευτέον ἐν μέρει καὶ τὸ ὑπόμνημα τῆς νήσου Χάλκης ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ (σελ. 127—8), ὅστις ὁμῶς ἐλευθέρως λίαν εἰς τὰ ἐγκώμια τῶν ἀθλῶν ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ Δ. Μάγνητος τοῦ συντελέσαντος εἰς τὴν τοῦ φροντιστηρίου παράλυσιν φειδωλότατος δείκνυται εἰς τὰ περὶ τοῦ Ἀβραμίου· ἀλλὰ τὰ πράγματα λόγων οὐ χρήζει καὶ οἱ πολυάριθμοι ἐν Κωνσταντι-

(α) ἰδοὺ τὰ ἐπιτύμβια· α. τὸ τοῦ Ψυχάρη:

Ἔδε κειτ' Ἀβράμιος ὁ Ὀμηρόλης,
ὁ θερμὸς μουσῶν καὶ Ἀπόλλωνος λάτρης
Ὅς ἐν ὕλοις ἔτεσι πέντε ἐκλάμψας,
ὡς ἄλλος ἀστὴρ φαεινὸς ἐξ Ἑώας,
ἔδυσ' ἐν ἀκμῇ τῆς αὐτοῦ ἡλικίας,
ἀμύθητον φεῦ! τοῖς πᾶσι λιπὼν πένθος,
ἀλλὰ καὶ κλέος, ὅπερ οὐ ποτ' ὀλεῖται.

β' τὸ τοῦ Δ. Μάγνητος:

Ἀβραμίου Καίσαρεϊ τῷ Ὀμηρόλῃ
Ἐνθέρμῳ ζήλῳ καὶ πόνοισι ἀτρότοις
Παιδείαν Ἑλληνικὴν δι' ὅλης παντασίας
ἐκδιδάξαντι οἱ φιλόμουσοι Ἐφοροι
Τύμβον ἀνήγειραν τόνδε.

νουπόλει μαθηταὶ μάρτυρές (*) εἰσιν ἀξιόχρεω τῶν ἀγώνων του καὶ πανηγυρίζονται διαπρύσιοι τῆς μεγάλης παιδείας καὶ τῶν σπανίων τοῦ ἀνδρός ἀρετῶν, ἐν αἷς ἡ εὐαγγελικὴ μάλιστα ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ ἀνυπέροβλητος φιланθρωπία διέπρεπον (α).

Χαρακτηριστικά. Σῶμα εἰμίγεθος καὶ ἀνεπαισθήτως κυρτὸν πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, κρᾶσις ῥωμαλέα, μέτωπον μέγα καὶ ἐξέχον, ἀναφαλάντιας σχεδὸν, ὄμματα γαλανὰ καὶ πλήρῃ διαφαινούσης ἀγαθότητος. Ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἐσπερίτο τῆς ὁσφρήσεως εἴτε ἐκ γενετῆς εἴτε νόσου τινὸς ἐπιγενομένης· ἐκ δὲ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ἡ μνήμη τοῦ ἀνδρός μάλιστα ἐξέπληττεν ἅπαντας· ὅθεν καὶ σχεδὸν αὐτοδιδάκτως ἐγκρατὴς ἦν τῆς Ἀγγλικῆς, ἐλάλει ἐλευθέρως τὴν Γαλλικὴν, εἰδήμων ἦν τῆς Ὀθωμανικῆς καὶ τῆς Ἰταλικῆς. Τὴν Νεοελληνικὴν, καὶ τοὶ ξενόγλωσσος, ὥς μητρικὴν γλῶσσαν ἐφθέγγετο. Ἐκ δὲ τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν τῆς μὲν Ἑλληνικῆς ἐγκρατέστατος ἦν οὐ μόνον γλαφυρῶς γράφων αὐτήν, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς παραδόσεσιν ἀπὸ τοῦ Θουκυδίδου ἀρχόμενος μέχρις Αἰσχύλου καὶ Πινδάρου ταύτῃ συνήθως χρώμενος· καὶ ἐστιχοῦργει δὲ λίαν ἐπιτυχῶς συνεθίζων καὶ γυμνάζων περὶ τὸ στιχοῦργεῖν τοὺς ὀμηρίζοντας μαθητάς του. Ὡστε ὁ ἐν μόνῃ τῇ Σμύρνῃ τοσαύτην περιποιησάμενος γνῶ-

(*) Ἐπὶ τούτῳ ὑποσυνάπτεται ἐνταῦθα ἡ ἐπομένη περικοπὴ τοῦ ἀξιαναγνώστου λόγου τοῦ ἐκφωνηθέντος κατὰ τὴν τελευτὴν μνημοσύνου τοῦ ἀοιδίμου Ἀνθίμου Μαζαράκη ἐν τῇ Ἑλληνοεμπορικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης ὑπὸ τοῦ ἀρχαίου μαθητοῦ τοῦ Ἀβραμίου καὶ ἱατροῦ κ. Ξενοφῶντος Ζωγράφου.

« Ἀλλὰ ποῦ εἶσαι καὶ σὺ κλεινὴ τῆς Καππαδοκίης υἱὲ Ἀβράμει Ὀμηρόλη! τὸ ἀγλαΐσμα τῆς Σμύρνης, τὸ κλέος καὶ ἡ δόξα τῆς Σχολῆς τούτης! Ἀναζητεῖ σε ἡ Σμύρνη σου, ἀναζητεῖ σε πένθιμος καὶ μελανειμονοῦσα ἡ ἔδρα σου! ἀνακράζει σε φεῦ! εἰς ἀρχαῖος μαθητὴς σου, παῖς τότε, πολὺς ἤδη! Ὑμεῖς οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς διασπαρμένοι μαθηταὶ αὐτοῦ ἔμποροι σήμερον βαθέεμπλοτοι, πολιτικοὶ ἐπιτήδευοι, καὶ πάσης ἄλλης τάξεως ἀγαθοὶ καὶ πεπαιδευμένοι πολῖται· ὑμεῖς εἴπατε περὶ τῆς παιδείας, τῆς αὐταπαρνησίης, τοῦ ζήλου, τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς τοῦ ἀνδρός· ὑμεῖς οἱ θρηνησάντες τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ· ὑμεῖς ἀναγγείλατε καὶ τὸν ἔπαινον του «φωνῇ θρηνησάντων ἡκούσθη περὶ σέ, φωνῇ ὀδυνομένων ἀνήγγειλε τὸν ἔπαινον σου! κ.τ.λ. »

(ἔπιθι φύλλον Νεολόγου Ἀρ. 824, ἔτ. 1871.)

Σημ. Σ. Γ. Κ.

(α) Ὅτι φιλανθρωπότατος ἦν ὁ αἰμῶνιστος ἐξ αὐτῶν τῶν ἀρχαίων ὀνόχων, μαρτυρεῖ ἡ ἐπιζῶσα ἀδελφὴ Σοφία (πενθερὰ τοῦ ταῦτα γράφοντος) διηγουμένη τότε τοῦ μικροῦ Ἀβραάμ τὸ ἀξιωματικόν αὐτοῦ ἀξιάγαστον ἔργον· Γραῖα παραλυτικὴ ἐκ γαιόνων οἰκοῦσα καὶ δεινῶς βασανιζομένη τοσοῦτον ἐπισπάσασα τὴν συμπάθειαν αὐτοῦ, ὥστε ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐκούσιν πόντων στερῆσιν, ὅσα ὀπωρικὰ καὶ γλυκύσματα ἔδιδεν αὐτῇ ἡ μήτηρ φοιτῶντι εἰς τὰ παιδαγωγεῖα ἐνεχείριζε κρυφίως τῇ πτωχῇ ἐκείνῃ καὶ ἀδοκηθῆναι γυναῖκα παραγγέλλων μηδὲν μὴδὲν εἰπεῖν καὶ τοῦτο ποιῶν διετέλεσε μέχρι τῆς εἰς Σμύρνην ἀποδημίας του, ὅποτε ἡ γραῖα διεσάλπισε τοῦ δωδεκαετοῦ παιδὸς τὴν ἀγαθοεργίαν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ γράφων ἰσοδύναμον ὑπέβλεπε τῇ ἐργῇ τοῦ φιλανθρώπου ἀνδρός· κόνει, δίδωσι δὲ ἐνός ἱκετικοῦ γράμματος, ὅπερ τολμήσας ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ὀρφανὸς ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ, μεταπεμφάμενός με ἐκ Σμύρνης εἰς Χάλκην κατέταξεν ἐν τοῖς ὑποτρόφοις τῆς Σχολῆς καὶ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ διδασκαλίᾳ κατηξίωσεν. Αἰωνία σου ἡ μνήμη σοφὴ καὶ φιλανθρώπε διδάσκαλε τοῦ Γένους! Ζῆθι τὴν μακαρίαν καὶ ἀληγτον ζωὴν καταπεύων τὴν Αὐτοστροφίαν ὁ φιλόσοφος μετὰ τοῦ φιλοσόφου καὶ ἐφαμίλλου τῶν ἀρετῶν σου ἀνεψίου Δ. Μαυροφρύδου! Αἰωνία ὑμῶν ἡ μνήμη!

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. ΙΑ΄.)

σεων περιουσίαν ἂν μὴ ᾖν βραχύβιος, ὥς μὴ ὤφειλε, καὶ ἂν, ὥς ἐμελέτα, μετέβαινεν εἰς τὴν ἐσπερίαν Εὐρώπην, πάντως ἤθελεν ἀποβῆ εἰς τῶν σοφωτάτων τοῦ γένους ἀνδρῶν καὶ σέμνωμα τῆς τε ἐνεγκούσης αὐτὸν καὶ παντός τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Ἀλλ' ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει· ὁ ἄωρος θάνατος ἐματαίωσε τὸ λαμπρότατον αὐτοῦ μέλλον!

Φιλοχωρῶν ἐν τῇ βεβαρβαρομένη πατρίδι καὶ ὑπὸ τριακοντούτιδος διδασκαλίας ψυχὴν τε καὶ σῶμα καταβεβλημένος καὶ ἐξηντλημένος περαίνω τὸ ἄμουςον τοῦτο σχεδίασμα ἐπισυνάψας τὸ εἰς τὴν δυάδα τῶν ἀχωρίστων φίλων κομψὸν ἐπίγραμμα πεποιημένον ὑπὸ τοῦ περισπουδάστου ἀνεψιοῦ καὶ μαθητοῦ μου κυρίου Ι. Καρολίδου καὶ ἔχον ὧδε:

« Ἀβράμιον πολυῖδριν Ἰωάννην τε μελιχρὸν
 Ἀνδρονικίῃων γείνατο δῆμος ἐὺς,
 Σμύρνα δ' Ἰαονίης Ἀσίδος τ' ὀφθαλμὸς ἀπάσης
 θρέψεν Ὀλυμπιάδων νάμασιν ἀμβροσίοις.
 Τῶν δ' ὁ μὲν οὐρανίην ποθέων σοφίην λίπεν αἶψα
 Αὐγὰς πεντάκις ἐξ πρὶν λυκάβαντας ἰδεῖν
 Φερτεκίῳ ἐνὶ δήμῳ, ὁ δὲ Σμύρνης καλὸν ἄστυ
 Βύζαντός τ' ἐρατῶν ἰδοσύνης ὑδάτων
 Ἀρδεύσας οὐ δηρὸν, ἐς αἰθέρα καὐτός ἀπέπτη
 Ἰδοσύνην αὐτὴν ὄρμασιν ὀψόμενος.

Σημ. Συντ. Περιοδ. Τὸ ἀνωτέρω βιογραφικὸν σχεδίασμα ἀπιστάλη ἡμῖν ἐξ Ἀνδρονικίου ὑπὸ τοῦ ἐπιχειδέτου συντάκτου αὐτοῦ, ἀντεπιστέλλοντος μέλους τοῦ ἡμετέρου Σολλόγου.